

กลยุทธ์การขับเคลื่อนงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขนาดเล็ก ภายใต้ข้อจำกัดในการพัฒนาในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย

On-Going Strategies for Small-Sized Educational Sites' Internal Educational Quality Assurance in the area of Chiangrai Province.

จิระวัฒน์ ญาณโสภณ^{1*}
Jeerawat Yansopon^{1*}

บทคัดย่อ

กลยุทธ์การขับเคลื่อนงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขนาดเล็กภายใต้ข้อจำกัดในการพัฒนาในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงรายมีวัตถุประสงค์ 4 ข้อ คือ 1) เพื่อศึกษาบริบทและความต้องการการขับเคลื่อนงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็กภายใต้ข้อจำกัดในการพัฒนา ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จของสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 3) เพื่อพัฒนากลยุทธ์การขับเคลื่อนงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็กภายใต้ข้อจำกัดในการพัฒนา ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย และ 4) เพื่อประเมินกลยุทธ์งานขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็กภายใต้ข้อจำกัดในการพัฒนา ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย การวิจัยครั้งนี้มี 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาภาคสนาม ระยะที่ 2 การประชุมปฏิบัติการ และระยะที่ 3 การตรวจสอบกลยุทธ์โดยผู้เชี่ยวชาญ ผลการวิจัยพบว่า

1. บริบทของสถานศึกษาขนาดเล็กภายใต้ข้อจำกัดในการพัฒนา ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย คือ เป็นสถานศึกษาที่อยู่ในถิ่นกันดาร ห่างไกลจากข้อมูลข่าวสาร ผู้บริหารโยกย้ายบ่อย ครูไม่ครบชั้น ขาดแคลนสื่อเทคโนโลยีในการจัดการศึกษา งบประมาณในการจัดการศึกษาไม่เพียงพอ การประกันคุณภาพการศึกษาขาดการตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษา และการประเมินตนเอง ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องการให้นักเรียนมีความประพฤติดี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี และได้รับการรับรองคุณภาพมาตรฐานการศึกษาจากการประเมินคุณภาพภายนอก

¹ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาการศึกษาและการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

¹ Education and Social Development, Doctor of Philosophy, Chiangrai Rajabhat University

* Corresponding author. E-mail : jee_just@hotmail.com

2. ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จของสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คือ การมีทรัพยากรทางการบริหารและการจัดการศึกษาเพียงพอ ผู้บริหารให้ความสำคัญและคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา มีระบบในการตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษา

3. กลยุทธ์การขับเคลื่อนงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็กภายใต้ข้อจำกัดในการพัฒนา ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย มีกลยุทธ์ใน 3 ด้าน ได้แก่ กลยุทธ์ด้านการควบคุมคุณภาพการศึกษา ตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษา และประเมินคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย 17 กลยุทธ์ที่ให้แนวทางการดำเนินงานเพื่อไปสู่ความสำเร็จ

4. กลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นเป็นกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และยอมรับในการนำไปใช้ขับเคลื่อนงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขนาดเล็กภายใต้ข้อจำกัดในการพัฒนาในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย

คำสำคัญ : บริบท, ความต้องการ, ปัจจัยความสำเร็จ, กลยุทธ์

Abstract

The purposes of this dissertation, entitled “On-Going Strategies for Small-Sized Educational Sites’ Internal Educational Quality Assurance in the area of Chiangrai Province” were divided into 4 aspects: 1) To explore the small-sized educational sites’ contexts, and requirements on their educational quality assurance in Chiangrai Province. 2) To survey factors affecting the educational sites’ accomplishments on their working performance related to educational quality assurance. 3) To upgrade the proactive strategies for the small-sized educational sites’ educational quality assurance in Chiangrai Province according to their developmental limitation and 4) To assess the proactive strategies for the small-sized educational sites’ educational quality assurance in Chiangrai Province. For research methodology, 329 small-sized educational sites in Chiangrai Province dealing with their educational quality assurance were divided into 3 phases: the 1st phase: (their field work) ; the 2nd phase (workshop), and the 3rd phase (examination of quality assurance by educational specialists.)

The findings of the study revealed that the small-sized educational sites’ contexts in Chiangrai Province reflected from their remote areas with inaccessible information services, the school administrator’s transferring of their school, the inadequate numbers of teachers for classroom management, no educational technological materials for their effective instructional management, the insufficient amount of financial supports, no additional numbers of indigenous learning resource services, no educational quality assessment standards. In addition, the involved participants’ and stake-holders’ benefits, learners’ literacy competency, well-mannered personalities, higher learning achievements, as well as their certified external educational quality assurance were all required in terms of their self-assessment. Also, factors on the

educational sites' accomplishments affecting their best practices of internal educational quality assurance were all resulted from their adequate numbers of staff recruitment with their effective educational administration, the administrators' and school committees' participation in their educational quality assurance, and their standard supervision systems of educational quality whereas the small-sized educational sites' practical strategies for the development of internal educational quality assurance in accordance with their developmental limitation found in Chiangrai Province was divided into 3 aspects : educational quality controlling ; educational quality examination, and educational quality assessment with 17 practical strategies enhanced for the implications of best practices adopted for the small-sized educational sites' educational quality assurance in Chiangrai Province according to their developmental limitation.

Keywords : contexts, requirements, factors affecting the educational sites', the proactive strategies

ความสำคัญของปัญหา

คำว่า “สถานศึกษาขนาดเล็ก” หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนผู้เรียนทั้งโรงเรียนไม่เกิน 120 คน ที่ในปี พ.ศ.2553 มีจำนวนถึง 14,397 แห่ง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. http://www.bopp-obec.info/home/?page_id=1063. 2555) ในมิติทางเศรษฐศาสตร์เป็นความไม่คุ้มค่าของการลงทุนในสถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนน้อยคนเช่นนี้ แต่สังคมไทยที่มีชุมชนสังคมขนาดเล็กกระจายตัวอยู่ทั่วไปทั้งในชนบท ป่าเขา หรือแม้แต่บนเกาะ สถานศึกษามีหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้กับประชากรเป้าหมายตามนโยบายของรัฐจึงมีขนาดเล็กตามขนาดของชุมชน รวมทั้งเหตุผลอื่นๆ ที่ทำให้สถานศึกษามีขนาดเล็กไปด้วย เช่น อัตราการเกิดของประชากรลดลง การโยกย้ายถิ่นที่อยู่อาศัย เป็นต้น สถานศึกษาขนาดเล็กจึงยังจำเป็นที่จะต้องคงอยู่เพื่อให้ประชากรเป้าหมายของการจัดการศึกษาเข้าถึงการศึกษาได้ง่ายขึ้น แต่สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีข้อจำกัดหลายด้าน เช่น การขาดแคลนครูและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา การอยู่ห่างไกลในถิ่นกันดารทำให้โอกาสในการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศขั้นพื้นฐานจำกัด การอยู่ในชุมชนยากจนหรือความหลากหลายทางชาติพันธุ์ทำให้มีปัญหาในการสื่อสารและการได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง เหล่านี้เป็นข้อจำกัดในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก

โดยบริบทของจังหวัดเชียงรายที่พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าไม้และภูเขาสูง มีชุมชนหมู่บ้านกระจายตัวอยู่ในพื้นที่ต่างๆ ทั้งที่ราบและป่าเขา จึงมีสถานศึกษาขนาดเล็กกระจายตัวอยู่ตามชุมชนต่างๆ จำนวน 329 แห่ง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. http://www.bopp-obec.info/home/?page_id=1063. 2555) ในจำนวนนี้เป็นสถานศึกษาขนาดเล็กที่ตั้งอยู่ในพื้นที่พิเศษตามประกาศของกระทรวงการคลังจำนวน 34 แห่ง (สำนักมาตรฐานค่าตอบแทนและสวัสดิการ. 2553 : 77)

ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสอง มีสถานศึกษาที่ไม่ได้รับการรับรองคุณภาพการศึกษาส่วนมากเป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). 2554 : 32) สอดคล้องกับรายงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2552 : 40) ที่เห็นว่าสถานศึกษาที่อยู่ห่างไกล การนำเทคโนโลยีทางการศึกษา

ไปใช้ไม่มีประสิทธิภาพ มีปัญหาความไม่เสมอภาคทางด้านคุณภาพและมาตรฐาน เนื่องจากการขาดแคลนครู อาคารเรียน การขาดแหล่งเรียนรู้ ขาดสิ่งอำนวยความสะดวก ขาดครูผู้สอน สื่อ เทคโนโลยีทางการศึกษา เหล่านี้ล้วนส่งผลต่อคุณภาพในการจัดการศึกษา ดังนั้นจึงใช้การประกันคุณภาพการศึกษาซึ่งเป็นเครื่องมือในการบริหารที่ช่วยให้การจัดการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา โดยการพัฒนากลยุทธ์การขับเคลื่อน การพัฒนางานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้สอดคล้องเหมาะสมกับบริบท ความต้องการของ สถานศึกษาขนาดเล็กภายใต้ข้อจำกัดในการพัฒนา ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย ให้มีโอกาสในการพัฒนา งานประกันคุณภาพภายใน สามารถประกันความสำเร็จของการจัดการศึกษาของตนให้เป็นไปตามคุณภาพ มาตรฐานการศึกษา และเป็นที่ยอมรับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ถ้าสถานศึกษาเหล่านี้ มีกลยุทธ์หรือการขับเคลื่อนที่เป็นรูปธรรมแล้วก็เชื่อได้ว่า สถานศึกษาขนาดเล็กภายใต้ข้อจำกัดในการพัฒนา จะมีคุณภาพตามมาตรฐานได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทและความต้องการการขับเคลื่อนงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็กภายใต้ข้อจำกัดในการพัฒนา ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จของสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
3. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การขับเคลื่อนงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็กภายใต้ข้อจำกัดในการพัฒนา ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย
4. เพื่อประเมินกลยุทธ์ของการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็กภายใต้ข้อจำกัดในการพัฒนา ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้มี 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาบริบทและความต้องการในการพัฒนางานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็กภายใต้ข้อจำกัดในการพัฒนา ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย กลุ่มเป้าหมาย คือ สถานศึกษาขนาดเล็กที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย ที่มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน จำนวน 4 แห่ง ครอบคลุมทุกเขตพื้นที่การศึกษา เกณฑ์การพิจารณาคัดเลือก คือ ไม่ได้การรับรองมาตรฐานการศึกษาในรายมาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มาตรฐานที่ 9 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทุกมาตรฐานหรือมาตรฐานใดมาตรฐานหนึ่ง

หรือไม่ได้รับการรับรองคุณภาพมาตรฐานการศึกษาจากการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสอง (พ.ศ.2549-2553) โดยมีเงื่อนไขประการใดประการหนึ่งหรือทุกประการ ดังนี้

1. ชุมชนโดยรอบมีฐานะยากจนตั้งอยู่ในชนบท ห่างไกลในท้องที่ทุรกันดาร หรืออยู่ในเขตพื้นที่พิเศษตามประกาศของกระทรวงการคลัง

2. ครูไม่ครบชั้น

3. ขาดแคลนทรัพยากร สิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา เช่น คอมพิวเตอร์ ห้องสมุด หรือมีแต่ไม่ตรงกับความต้องการ ไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน

และการศึกษาสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน (Best Practice) เพื่อศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป้าหมาย คือ สถานศึกษาจำนวน 1 แห่ง ที่มีงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้รับการยอมรับเป็นตัวอย่างแก่สถานศึกษาอื่นได้ พิจารณาจากการได้รับการรับรองคุณภาพจากการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษารอบสามของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ผลประเมินตัวบ่งชี้ที่ 8 พัฒนาการของระบบประกันคุณภาพภายในโดยสถานศึกษาและต้นสังกัดมีระดับคุณภาพดีหรือดีมาก และไม่มีมาตรฐานใดที่มีคุณภาพต่ำกว่าระดับดี การวิจัยระยะที่ 1 นี้เป็นการวิจัยภาคสนาม (Field Study) เก็บข้อมูลโดยการสังเกตสัมภาษณ์ และศึกษาเอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และโดยการตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Inductive)

ระยะที่ 2 เป็นการประชุมปฏิบัติการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ครูผู้รับผิดชอบงานวิชาการ หรืองานประกันคุณภาพการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 14 คน เพื่อกำหนดกลยุทธ์การขับเคลื่อนงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขนาดเล็ก ภายใต้ข้อจำกัด ในการพัฒนาในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ SWOT และการวิเคราะห์จากตารางที่ประยุกต์จากตารางโครงร่างการแข่งขัน (Competition Profile Matrix) เพื่อวิเคราะห์ถึงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของสถานศึกษาขนาดเล็กภายใต้ข้อจำกัดในการพัฒนาในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย และปัจจัยความสำเร็จของงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ส่วนระยะที่ 3 เป็นการประเมินถึงความเหมาะสม (Suitability) ความเป็นไปได้ (Feasibility) และการยอมรับ (Acceptability) ของกลยุทธ์ที่สร้างขึ้น โดยการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 12 คน ทำการตรวจสอบ 2 ครั้ง ครั้งแรกใช้วิธีการประชุมระดมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นได้นำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญสรุปเป็นข้อคำถามนำไปสอบถามผู้เชี่ยวชาญอีกครั้งหนึ่ง และใช้วิธีทางสถิติเพื่อวิเคราะห์และสรุปความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้เป็น 4 ประเด็น ดังนี้

1. บริบท และความต้องการการขับเคลื่อนการพัฒนาประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็กภายใต้ข้อจำกัดในการพัฒนา ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย พบว่า

1.1 บริบทของสถานศึกษาขนาดเล็กภายใต้ข้อจำกัดในการพัฒนา ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย คือ เป็นสถานศึกษาที่อยู่ห่างไกลการเดินทางเข้าถึงและการติดต่อสื่อสารกับสังคมภายนอกไม่สะดวกนัก มีบริบททางธรรมชาติและทางสังคม วัฒนธรรมที่อุดมสมบูรณ์ สามารถนำมาใช้เป็นในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ และเป็นแหล่งเรียนรู้ได้ ได้รับการยอมรับจากชุมชน แต่ผู้บริหารโยกย้ายบ่อย ครูไม่ครบชั้น ขาดแคลนสื่อเทคโนโลยีในการจัดการศึกษา งบประมาณในการจัดการศึกษาไม่เพียงพอ การจัดการเรียนการสอนยังขาดการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน การประกันคุณภาพการศึกษามีการวางแผนกลยุทธ์ การรายงานผลการจัดการศึกษา ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก แต่ระบบในการตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษา และการประเมินตนเองยังไม่ชัดเจน

1.2 ความต้องการในการขับเคลื่อนงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็กภายใต้ข้อจำกัดในการพัฒนา ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ชาวบ้านคาดหวังให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ มีความประพฤติดี เคารพเชื่อฟังพ่อแม่ และสามารถสอบเข้าเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ภายในตัวอำเภอหรือที่ตั้งอยู่ใกล้เคียง แล้วอาจไปเรียนต่อสายอาชีพหรือหากไม่เรียนต่อ ก็ให้ช่วยผู้ปกครองประกอบอาชีพ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร ทำไร่ ทำนา หรือรับจ้าง ไม่ก่อความเดือดร้อนหรือสร้างความรำคาญแก่ชาวบ้าน ส่วนหน่วยงานต้นสังกัดคาดหวังต้องการให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี และได้รับการรับรองคุณภาพมาตรฐานการศึกษาจากการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

2. ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จของสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับงานประกันคุณภาพภายในพบว่า สถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับงานประกันคุณภาพภายในมีทรัพยากรทางการบริหารและจัดการศึกษาเพียงพอ เช่น อุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์ หนังสือในห้องสมุด คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นคว้า เพียงพอกับจำนวนนักเรียน มีครูครบชั้นเรียน การมีส่วนร่วม และให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และคณะที่ปรึกษาที่มีส่วนร่วมในการบริหาร มีการควบคุมคุณภาพการจัดการศึกษาโดยการจัดทำแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติงานประจำปี กำหนดเป้าหมายและวิธีการดำเนินงาน มีโครงการและกิจกรรมที่กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จชัดเจน มีระบบในการตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาและการประเมินคุณภาพโดยต้นสังกัด รายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการรายงานการประเมินตนเองตามมาตรฐานที่ต้นสังกัดกำหนด

3. กลยุทธ์การขับเคลื่อนงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็กภายใต้ข้อจำกัดในการพัฒนา ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย สรุปได้ดังนี้

3.1 เป้าประสงค์รวม (Goal)

3.1.1 สถานศึกษาขนาดเล็กภายใต้ข้อจำกัดในการพัฒนา ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย สามารถประกันคุณภาพในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้

3.1.2 สถานศึกษาขนาดเล็กภายใต้ข้อจำกัดในการพัฒนา ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย จัดการศึกษาได้ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เป็นที่ยอมรับและพึงพอใจของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

3.1.3 สถานศึกษาขนาดเล็กภายใต้ข้อจำกัดในการพัฒนา ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย ได้รับการยอมรับ สนับสนุนจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

3.2 กลยุทธ์ด้านการควบคุมคุณภาพการศึกษา (Quality Control) ประกอบด้วย

3.2.1 ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. สถานศึกษาขนาดเล็กภายใต้ข้อจำกัดในการพัฒนาในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย มีมาตรฐานการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา

2. มีแผนพัฒนาสถานศึกษาทั้งแผนระยะสั้นและระยะยาว

3. มีเป้าหมายของการพัฒนาสถานศึกษาทุกระยะของการพัฒนา

4. มีแผนงานโครงการที่สอดคล้องกับการพัฒนาตามเป้าหมาย

5. มีโครงสร้างของงานที่ทุกฝ่ายทั้งผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาสามารถ

อธิบายได้

6. มีแผนงานในการทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน

7. มีเครือข่ายเพื่อการพัฒนาการศึกษาอย่างน้อย 1 เครือข่าย

8. มีหลักสูตรสถานศึกษาที่เชื่อมโยงระหว่างสากลกับสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับท้องถิ่น

9. มีแผนการสอนทุกสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา

10. จำนวนครูที่สามารถใช้เทคโนโลยีและนำมาใช้ในการสอนได้

3.2.2 กลยุทธ์ ประกอบด้วย 9 กลยุทธ์ คือ

1. สร้างความตระหนักและทัศนคติต่อการประกันคุณภาพการศึกษา

2. กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์

3. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

4. จัดทำแผนพัฒนาการศึกษา

5. บริหารและการจัดโครงสร้างขององค์กร

6. บริหารหลักสูตรและวิชาการ

7. พัฒนาครูและผู้บริหาร

8. ใช้บริบทของชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้

9. พัฒนาระบบสารสนเทศ

3.3 กลยุทธ์ด้านการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา (Quality Examine)

3.3.1 ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. ระดับความสำเร็จของแผนงาน/โครงการที่ได้มีการปฏิบัติ

2. ระดับความสำเร็จของการจัดทำรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินงาน

3. ระดับความสำเร็จของรายงานสรุปผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษา

3.3.2 กลยุทธ์ 4 กลยุทธ์

1. สร้างความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

2. วางแผนการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

3. สรุปและรายงานผลการตรวจสอบ

4. ปรับปรุงแผนพัฒนาสถานศึกษา

3.4 กลยุทธ์ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา (Quality Assess)

3.4.1 ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. สถานศึกษาขนาดเล็กภายใต้ข้อจำกัดในการพัฒนา ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย มีรายงานการประเมินตนเองทุกปีการศึกษา
2. สถานศึกษาขนาดเล็กภายใต้ข้อจำกัดในการพัฒนา ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกอย่างน้อย 1 ครั้ง ในทุก 5 ปี
3. สถานศึกษาขนาดเล็กภายใต้ข้อจำกัดในการพัฒนา ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย มีรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สามารถเปรียบเทียบผลการพัฒนาในแต่ละระยะได้

3.4.2 กลยุทธ์ 4 กลยุทธ์

1. สร้างความตระหนักและการมีทัศนคติที่ดีต่อการประเมินคุณภาพการศึกษา
 2. ประเมินคุณภาพภายใน
 3. ประเมินคุณภาพภายนอก
 4. นำผลประเมินไปใช้
4. การประเมินกลยุทธ์ของการขับเคลื่อนงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็กภายใต้ข้อจำกัดในการพัฒนา ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย พบว่า กลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นเป็นกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพเนื่องจากมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และยอมรับในการนำไปใช้ขับเคลื่อนงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขนาดเล็กภายใต้ข้อจำกัดในการพัฒนา ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย ตามแผนภาพดังนี้

สรุป อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. สถานศึกษาขนาดเล็กภายใต้ข้อจำกัดในการพัฒนา ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย มีการดำเนินงานที่อยู่ภายใต้จากสิ่งแวดล้อมในการดำเนินงาน ที่ส่งผลโดยตรงต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานต้นสังกัด และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) และยังได้รับผลโดยอ้อมจากสิ่งแวดล้อมด้านสังคม ชุมชน ที่ทำให้สถานศึกษาขนาดเล็กภายใต้ข้อจำกัดในการพัฒนา ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย ต้องปรับตัวโดยใช้กลยุทธ์เพื่อขับเคลื่อนงานประกันคุณภาพภายในไปสู่สถานศึกษาที่มีคุณภาพตามความต้องการ ความพึงพอใจของผู้รับประโยชน์และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

2. ผู้มีส่วนได้เสียของสถานศึกษาขนาดเล็กภายใต้ข้อจำกัดในการพัฒนา ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย คือ นักเรียน ชาวบ้าน ผู้ปกครอง ผู้รับประโยชน์จากการจัดการศึกษาของสถานศึกษาคาดหวังให้บุตรหลานมีความประพฤติดี เคารพเชื่อฟังพ่อแม่ และสามารถสอบเข้าเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ภายในตัวอำเภอหรือที่ตั้งอยู่ใกล้เคียง แล้วอาจไปเรียนต่อสายอาชีพ หรือหากไม่เรียนต่อก็ให้ช่วยผู้ปกครองประกอบอาชีพได้ เนื่องจากสถานศึกษาในหมู่บ้านเปิดสอนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เท่านั้น และฐานะยากจน การเรียนที่สถานศึกษาใกล้บ้านจึงเป็นการประหยัดค่าใช้จ่าย การเรียนสายอาชีพเพื่อให้มีวิชาชีพสามารถหางานทำได้ง่าย ดังนั้นการกำหนดมาตรฐานการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีข้อจำกัดเช่นนี้ จึงต้องมาจากการยอมรับร่วมกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและหน่วยงานต้นสังกัด และฝ่ายสถานศึกษาเองต้องติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาแล้วนำผลเปรียบเทียบกับเป้าหมายในทุกระยะ

3. ปัจจัยสำคัญของการประสบความสำเร็จในงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คือ การมีส่วนร่วมของครู ผู้บริหาร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้บริหารต้องเห็นความสำคัญและกระตุ้นให้มีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน การมีการตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษาทั้งจากสถานศึกษาเองและจากหน่วยงานต้นสังกัด ทั้งนี้เป็นไปตามหลักการบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) และระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่ต้องมีการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA

4. กลยุทธ์การขับเคลื่อนงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขนาดเล็กภายใต้ข้อจำกัดในการพัฒนา ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย กลยุทธ์ด้านการควบคุมคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพการศึกษา ที่มีความสำคัญจำเป็นอย่างยิ่งต่องานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขนาดเล็กภายใต้ข้อจำกัดในการพัฒนา ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย ดังนี้

4.1 กลยุทธ์ด้านการควบคุมคุณภาพการศึกษาเป็นกลยุทธ์เพื่อให้มีการควบคุมคุณภาพการจัดการศึกษาให้มีมาตรฐานการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาและความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด เป็นกลยุทธ์ที่ให้มีการกำหนดทิศทางและวางแผนพัฒนาสถานศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด และให้มีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม สามารถวัดผล ประเมินผลการดำเนินงานในแต่ละด้าน และในแต่ละขั้นตอนของแผนได้และให้รู้ถึงเป้าหมายปลายทางแห่งความสำเร็จในแต่ละระยะ นำไปสู่การบรรลุมาตรฐานการศึกษามีคุณภาพตามความคาดหวังต้องการและความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และได้รับการรับรองจากการประเมินคุณภาพภายนอก

4.2 กลยุทธ์ด้านการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เป็นกลยุทธ์เพื่อให้มั่นใจว่าได้มีการดำเนินงานตามแผนงานที่กำหนด กลยุทธ์นี้จึงมุ่งไปสู่การตรวจตราการดำเนินงานตามแผนงานในทุกระยะของแผน โดยการจัดทำแผนงานในการตรวจสอบ สรรวจปัญหา อุปสรรคที่ไม่อาจดำเนินงานตามแผนหรือการดำเนินงานไม่สำเร็จ ไม่บรรลุเป้าหมาย เพื่อจะได้แก้ไขได้ทันที่ รวมทั้งวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่ทำให้งานสำเร็จเพื่อเป็นบทเรียนในการทำงานครั้งต่อไป มีสรุปผลการดำเนินงานที่สามารถเปรียบเทียบให้เห็นถึงความก้าวหน้าหรือความสำเร็จของการดำเนินงานในแต่ละระยะได้ ทั้งนี้เป็นไปตามการตรวจสอบคุณภาพตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา

4.3 กลยุทธ์ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา กลยุทธ์นี้เพื่อให้มีการประเมินผลการจัดการศึกษาให้สถานศึกษารู้สถานะของตนเองโดยการประเมินตนเอง และต้องได้ภาพสะท้อนจากมุมมองของภายนอกที่มีต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา คือ การประเมินคุณภาพภายนอก ข้อมูลที่ได้จากทั้งสองส่วนจะเป็นสารสนเทศสำคัญที่จะช่วยให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาตนเองไปสู่การมีคุณภาพตามความคาดหวัง ความพึงพอใจของทุกฝ่าย โดยสถานศึกษานำผลการประเมินทั้งจากภายนอกและภายในไปใช้ในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษา เพื่อให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนตามวงจรคุณภาพ PDCA

4.4 กลยุทธ์ด้านการควบคุมคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบคุณภาพการศึกษาและการประเมินคุณภาพการศึกษาจึงเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญที่จำเป็นต้องมีเพื่อให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็กภายใต้ข้อจำกัดในการพัฒนา ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย มีคุณภาพตามความคาดหวังต้องการของทุกฝ่าย

5. สถานศึกษาขนาดเล็กภายใต้ข้อจำกัดในการพัฒนา ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย ควรมีเป้าหมายสำคัญเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในให้มีความเข้มแข็ง คือ การสร้างทัศนคติที่ดีต่องานประกันคุณภาพการศึกษา โดยการสร้างความตระหนักให้เห็นความสำคัญและความเข้าใจต่อการประกันคุณภาพการศึกษากับครู ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และบุคลากรอื่นๆ ของสถานศึกษา เพื่อให้ทุกฝ่ายร่วมแรงร่วมใจกันขับเคลื่อนงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ให้เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานปกติ และการกำหนดให้การประกันคุณภาพภายในเป็นภาระงานของสถานศึกษา อยู่ในโครงสร้างของงานที่จะต้องมีการรับผิดชอบตรวจตรา ติดตาม และรายงานผล รวมทั้งเสนอแนวความคิด แผนงาน วิธีการใหม่ๆ เพื่อขับเคลื่อนงานประกันคุณภาพการศึกษาให้ไปสู่เป้าหมาย

6. กลยุทธ์การขับเคลื่อนงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขนาดเล็กภายใต้ข้อจำกัดในการพัฒนา ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้พัฒนาจากการศึกษาสภาพจริงของสถานศึกษาขนาดเล็กภายใต้ข้อจำกัดในการพัฒนา ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย โดยการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา ทั้งสิ่งแวดล้อมภายนอกและภายใน รวมทั้งวิเคราะห์จากบทเรียนของสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จเกี่ยวกับงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และได้รับการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการยอมรับได้ของกลยุทธ์จากผู้เชี่ยวชาญ กลยุทธ์นี้สอดคล้องกับแนวความคิดเกี่ยวกับบริหารจัดการที่ดี กฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2553 ทั้ง 8 ข้อ และวงจรคุณภาพของ Deming กล่าวคือ เป็นกลยุทธ์ที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มีความโปร่งใส เปิดโอกาสให้ผู้รับประโยชน์ผู้เกี่ยวข้องกำหนดทิศทางตรวจสอบการดำเนินงาน ให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพและประสิทธิผล และเป็นการแสดงถึงความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เป็นกลยุทธ์ที่มีการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา ตั้งแต่การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการติดตามคุณภาพ

7. การวิจัยนี้ให้ข้อค้นพบที่สอดคล้องกับงานวิจัยของนักวิชาการ นักการศึกษาหลายคน ที่ศึกษาเรื่องเกี่ยวกับสถานศึกษาขนาดเล็ก เช่น งานวิจัยของเก็จกนก เอื้อวงศ์ (2546) เรื่องการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มัสดี แวดราแม (2547) ที่ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์หมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนและการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษา ณรงค์ฤทธิ์ อินทนาม (2548) เรื่องปัจจัยที่เอื้อต่อคุณภาพสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามระบบการประเมินคุณภาพภายนอก สมโภชน์ หลักฐาน (ออนไลน์. 2549) เรื่องการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาโดยกระบวนการมีส่วนร่วม รวมถึงงานของสรรค์ ไชยมงคล และจรุณ หาญตระกูล (2551) เรื่องการใช้ผลการประเมินภายนอกและการสนับสนุนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ให้แกสถานศึกษาในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา งานวิจัยของอรจิรา ธรรมไชยงกูร (2551) เรื่องการศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระหว่างโรงเรียนที่ผ่านและไม่ผ่านการประเมินในรอบที่ 2 : พหุกรณีศึกษา ที่พบว่า สถานศึกษาพบปัญหาในการพัฒนาคุณภาพภายในสถานศึกษา เนื่องจากขาดบุคลากร ขาดงบประมาณ ผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาขาดความรู้ ความเข้าใจ สิ่งแวดล้อม บริบทของสถานศึกษาไม่เอื้อ และผู้ที่ทำให้ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามากที่สุดคือผู้บริหารสถานศึกษา รองลงมาคือครูอาจารย์ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีบทบาทน้อยกว่า สภาพการดำเนินการในการประกันคุณภาพสถานศึกษาได้ดำเนินการวางแผน โดยการจัดทำระบบสารสนเทศ แต่ยังไม่เป็นระบบ ไม่ครบถ้วน มีการจัดทำมาตรฐาน การจัดทำแผนพัฒนา แผนปฏิบัติการมีการดำเนินงานตามแผน การนิเทศ การจัดสรรงบประมาณ ตรวจสอบติดตาม และประเมินคุณภาพโดยสถานศึกษาเองและต้นสังกัด และการนำผลการประเมินมาใช้ และงานวิจัยของกมลวรรณ รอดจ่าย (2552) ในเรื่องของสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานของสถานศึกษา กล่าวคือ กมลวรรณ รอดจ่าย ได้สรุปไว้ว่า ประสิทธิภาพ (นักเรียนที่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา) ของสถานศึกษาขนาดเล็กได้รับอิทธิพลทางตรงจากปัจจัยด้านสมรรถนะครู บุคลากรทางการศึกษา การจัดการเรียนรู้ของครู และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากปัจจัยด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการศึกษาไปใช้

ข้อเสนอแนะในการนำกลยุทธ์ไปใช้มีปัจจัยที่สนับสนุนที่สำคัญอยู่ 2 ประการ ดังนี้

1. ปัจจัยภายใน

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ผู้นำและคนในชุมชน ต้องเป็นผู้ที่รู้จักปรับเปลี่ยน เรียนรู้ และพัฒนาตนเอง พัฒนางานตามบทบาทหน้าที่ รู้จักแก้ไขปัญหาของตนเอง และการมีส่วนร่วมในทุกๆ ด้านที่เป็นกิจกรรมของสถานศึกษา ตระหนัก เห็นความสำคัญ และเข้าร่วมในงานประกันคุณภาพการศึกษา

1.2 การสร้างความเป็นสถาบันในชุมชน โดยส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาได้จัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณี พิธีกรรมและความเชื่อของชุมชน ให้มีกิจกรรมร่วมกันในชุมชนอยู่เสมอๆ พัฒนาไปสู่การแก้ไขปัญหาให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้และสถานศึกษาก็สามารถพึ่งพาตนเองได้เช่นเดียวกัน

1.3 ควรสร้างความร่วมมือกับสถานศึกษาที่มีบริบทใกล้เคียงกันในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2. ปัจจัยภายนอก

2.1 นโยบายของรัฐ ควรมีความชัดเจนให้ความสำคัญและช่วยเหลือสถานศึกษาขนาดเล็กภายใต้ข้อจำกัดในการพัฒนาอย่างจริงจังเพื่อสนองตอบต่อนโยบายในการพัฒนาคุณภาพคนไทยได้อย่างทั่วถึงเท่าเทียมและเสมอภาคอย่างแท้จริง

2.2 การพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก ต้องพัฒนาชุมชนในทุกด้านด้วย ต้องสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน เพื่อให้ชุมชนสามารถดูแลสถานศึกษาของตนได้

2.3 หน่วยงานต้นสังกัด ควรให้อิสระในการบริหารจัดการสถานศึกษา ในทุกๆ ด้านอย่างแท้จริง ให้สถานศึกษาขนาดเล็กภายใต้ข้อจำกัดในการพัฒนา ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงรายได้กำหนดทิศทางในการบริหารจัดการศึกษา กำหนดมาตรฐานการศึกษาที่อิงกับบริบท ความต้องการของชุมชน และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ให้ความสำคัญการตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษา ประเมินผลการปฏิบัติโดยเปรียบเทียบกับเป้าหมาย และวางแผนในการตรวจสอบ ระบุขั้นตอนวิธีการ กำหนดระยะเวลาให้ชัดเจนและเหมาะสม

2.4 หน่วยงานสนับสนุนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐและเอกชน เช่น หน่วยงานของกระทรวงต่าง ๆ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) หลายองค์กรที่เข้ามาในรูปแบบวิธีการและนโยบายการสนับสนุนที่แตกต่างออกไป ทั้งนี้ควรคำนึงถึงความจำเป็นและความต้องการให้สอดคล้องกับการแก้ไขปัญหาของสถานศึกษาแต่ละแห่งนั้น ๆ เป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาเกี่ยวกับสถานศึกษาขนาดเล็กมีประเด็นปัญหาที่สำคัญและน่าสนใจหลายเรื่อง ผู้ที่สนใจเรื่องนี้อาจทำการวิจัยในหัวข้อ เช่น รูปแบบการรวมกลุ่มกันเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยใช้ประโยชน์จากเครือข่ายให้เป็นรูปธรรมเชิงความร่วมมือ รูปแบบการจัดการความสัมพันธ์ ความเกี่ยวข้องของสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของสถานศึกษา สถานศึกษาควรมีรูปแบบการจัดการความสัมพันธ์อย่างไร ต่อสิ่งแวดล้อมการดำเนินงานนั้น เพื่อผลของการศึกษาจะได้นำไปใช้ในการจัดการความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม ลดบทบาทหรืออิทธิพลที่มีต่อการดำเนินงานของสถานศึกษา หรือมีเท่าที่จำเป็น เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษามีอิสระ และคล่องตัวในการบริหารมากขึ้น การพัฒนาตัวบ่งชี้เพื่อใช้ประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยเฉพาะเพื่อสร้างความเข้มแข็งของระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษาขนาดเล็ก ที่สอดคล้องเหมาะสมกับบริบท ความต้องการในงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก การนำกลยุทธ์ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปทดลองใช้ในการขับเคลื่อนงานประกันคุณภาพภายในกับสถานศึกษาขนาดเล็ก และประเมินผลสำเร็จของกลยุทธ์นี้เพื่อปรับและพัฒนากลยุทธ์ให้สอดคล้องเหมาะสมกับแต่ละบริบทของสถานศึกษาต่อไป และอาจนำวิธีการดำเนินวิจัยที่ผู้วิจัยได้ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ไปวิจัยการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขนาดอื่นๆ หรือขนาดเดียวกันที่อยู่ในจังหวัดอื่นๆ หรือภูมิภาคอื่นๆ โดยอาจนำมาเปรียบเทียบกัน ระหว่างจังหวัด ระหว่างภูมิภาค หรือระหว่างขนาดของสถานศึกษาก็ได้

เอกสารอ้างอิง

- เก็จกนก เอื้อวงศ์. (2546). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการในระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา. (วิทยานิพนธ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร.
- ณรงค์ฤทธิ์ อินทนาม. (2548). รายงานการวิจัยปัจจัยที่เอื้อต่อคุณภาพสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามระบบการประเมินคุณภาพภายนอก. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินมาตรฐานการศึกษา (องค์การมหาชน).
- มัทธิ แวดราแม. (2547). การวิเคราะห์หมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนและการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษา. (วิทยานิพนธ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร.
- สรรรถ ไชยมงคล และตรุณ หาญตระกูล. (2551). การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายนอกและการสนับสนุนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ให้แก่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (อัดสำเนา).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). สรุปข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ปี 2553 สืบค้นเมื่อ 5 ธันวาคม 2555, จาก http://www.bopp-obec.info/home/?page_id=1063
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561). พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักมาตรฐานค่าตอบแทนและสวัสดิการ. (2553). คำสั่งที่ กค 0422.3/ว 19 ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กำหนดสำนักงานในพื้นที่พิเศษประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2553. 22 กุมภาพันธ์ 2553.
- อรจิรา ธรรมไชยงกูร. (2551). การศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระหว่างโรงเรียนที่ผ่านและไม่ผ่านการประเมินในรอบที่ 2 : พหุกรณีศึกษา. (วิทยานิพนธ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร.